

Høringsinnspill skolesaken i Krødsherad

Før vi går inn på selve høringssvaret ifht skolestruktur i Krødsherad ønsker vi å gi uttrykk for at vi oppfatter prosessen som har ledet frem mot denne høringen som kritikkverdig. Flertallet i kommunestyret bestemte i oktober 2020 å gjøre om vedtaket om fortsatt lik skolestruktur med to nye eller rehabiliterte skoler, og vedtok isteden å prosjektere ny skole med beliggenhet på Noresund. I det samme vedtaket lå en forutsetning om at kommunehuset skulle rives og at administrasjonen i Krødsherad kommune skal flyttes. Denne beslutningen ble fattet bak lukkede dører. Man lukket dørene slik at evt entreprenører ikke skulle få informasjon om kostnader knyttet til bygging av to skoler.

Vi mener vi som innbyggere burde hatt mulighet til å høre denne diskusjonen som ledet til en endring av skolestrukturen og andre store kommunale investeringer i Krødsherad. I ettertid ble det klart at det må gjennomføres høringsrunde dersom en skole skal legges ned. Dette ble derfor påstartet. Etterpå har det ikke kommet frem informasjon fra flertallet eller administrasjonen om hva som var begrunnelsen for at Noresund ble valgt. Det kan virke som stedsvalget Noresund er basert på synsing og føringer fra en kommuneplan hvor endret skolestruktur ikke er vurdert som et tema. Dette har ført til en splittet bygd og gjennom de siste måneder fyrt opp både Krøderen og Noresund til en destruktiv skoledebatt. Videre er prosessen planlagt slik at skolestruktur og ny skole skal opp i samme kommunestyremøte i mars 2021. Vi stiller spørsmål ved om denne tidsrammen er forsvarlig til å gjøre en god og grundig prosess ifht bl.a etterspurte høringsinnspill og vurdering av disse fra administrasjonen og de folkevalgte, jf kommuneloven § 13-1 om forsvarlig utredning av saker som legges frem for folkevalgte organer. Vi stiller også spørsmål ved at rektor på Noresund skole (som også er folkevalgt) har vært med i tidlige lukkede diskusjoner rundt skolesaken med kommunens administrative ledelse. Dette svekker tilliten til prosessen i saken ytterligere og også den videre tillitten til Krødsherad-skolen.

Vi er ikke fagpersoner innen noe av det vi tar opp i dette høringssvaret og det bygger på vårt engasjement som innbyggere og foreldre. Vi er begge oppvokst i Krødsherad og bosatt på Krøderen.

Vi synes Krødsherad er et flott sted å bo hvor veldig mye ligger til rette for å trives. Vi tror generelt at Krødsherad som kommune, Norefjell som destinasjon og tettstedene Krøderen og Noresund har potensiale til å utvikle seg positivt fremover etter hvert som den «oppfattede» avstanden til mer sentrale områder rundt Oslo, Drammen og Hønefoss blir mindre. Norefjell har en kjempefordel som bare blir viktigere i årene som kommer – den faktiske avstanden fra Oslo sammenlignet med andre turistdestinasjoner.

Kommunens generelle utvikling, herunder befolknings- og stedsutvikling

Kommunen har over mange år hatt en relativt flat, men negativ befolkningsutvikling iflg tall fra SSB. Det har lenge vært et politisk mål og ambisjon om å øke antall innbyggere.

Over flere år har Krøderen hatt en positiv stedsutvikling, blant annet med utvikling av nye boligområder (Glesnemoen, Øvre Rikkhaugen og Byåsen), ny barnehage, ny aktivitetspark og det bygges nå ny matbutikk. Kommunen har på en god måte lagt til rette for tilflytting gjennom utvikling av spesielt Glesnemoen. Dessverre har det de siste årene vært mindre tilgjengelighet på boligtomter.

Noresund har også hatt en positiv stedsutvikling med økt handel tross omlegging av Rv7 (etablering Norefjellporten), nytt boligområde på Øvre Ruud og utvikling av Bjertnes-feltet, ny ambulansestasjon og pågående utbygging av andre kommunale tjenester (Kryllingheimen). Nå kommer også vinmonopol som garantert vil løfte handelen ytterligere og gjøre Noresund til et mer attraktivt stoppested. Kommunen har gjort mye for å legge til rette for vekst, og tatt betydelig ansvar bl.a ifbm Norefjellporten. Det er også gjennomført en stedsutviklingsprosess uten at det foreløpig har materialisert seg i vesentlig grad.

Norefjell har hatt en ekstrem utvikling med flere store utbygginger, blant annet et av Norges største hotell. Mange nye varme og kalde senger er kommet til, og et betydelig antall arbeidsplasser har kommet til bygda. Det er også investert store summer i skianlegget. Mye positivt har skjedd over mange år på Norefjell, men det er liten tvil om at det fortsatt er et stort potensial som Oslos nærmeste høyfjell.

Ser man på befolkningsutviklingen har Krøderen hatt en positiv utvikling de siste 20 årene. En betydelig økning, og den gjenspeiler seg også om man fordyper seg i tallene ned på at det i all hovedsak er familier som har bosatt seg på Krøderen.

På Noresund har befolkningsutviklingen hatt en svak økning i den samme perioden. Områdene mellom og rundt har gått betydelig ned. Se vedlagt statistikk fra SSB. Nedgangen utenfor tettstedene er på godt over 10%. Krøderen har økt 20% og Noresund har økt 4.5%. For øvrig har Norges befolkning i samme periode økt ca 20%.

	Bosatte	
	2000	2020
2101 Krøderen	491	591
2102 Noresund	334	349

Ser man på bare de 10 siste årene, så viser det faktisk en nedgang for Noresund og en markant økning på Krøderen.

	Bosatte	
	2011	2020
2101 Krøderen	515	591
2102 Noresund	375	349

Krøderen er i vekst og betydelig større enn Noresund som tettsted.

Når det gjelder innbyggere i alderen 0-15 (skolealder og kommende skolealder) bor det mer enn dobbelt så mange på Krøderen som på Noresund. Ca halvparten av dagens elever bor på Krøderen eller Noresund slik SSB definerer tettstedene.

	Folkemengde	
	2020	
2101 Krøderen		
0-5 år		40
6-12 år		64
13-15 år		20
2102 Noresund		
0-5 år		20
6-12 år		31
13-15 år		8

Ser man på fordeling etter grunnkretser (SSB 2019) viser denne samme bilde. Man ser også at andelen barn sentrumsnært er gjennomgående høyere i kretsene enn for alle aldre samlet. Eneste unntak er Sundvollen og Råen som drar i motsatt retning. Uansett tilsier dette at barnefamilier trekker mot attraktive sentrumsområder, mens grendene i større grad bebos av eldre. Dette gjelder både Noresund og Krøderen som sentrum og «grendene» i alle ender, og vi tror dette er en utvikling som vil forsterke seg uavhengig av skolestruktur og plassering. Tabellen under er sammensatt av oss.

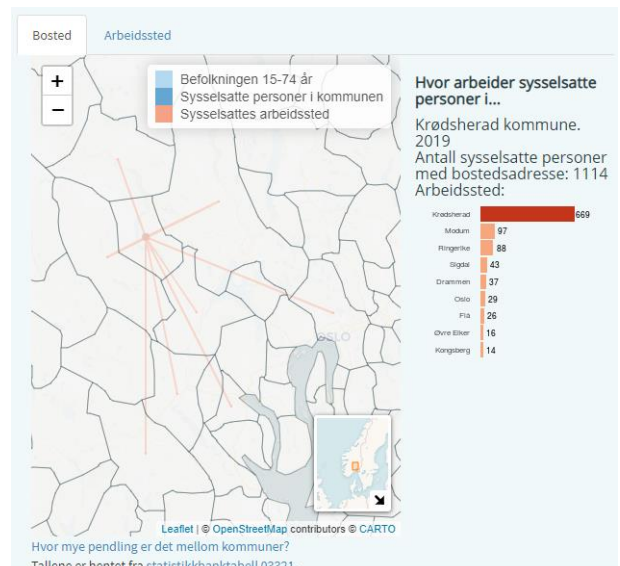
Tabell laget på bakgrunn av SSB 2019				
	Alle		0-15 år	
	Sundvollen	244	10,9 %	36
Tangen	187	8,4 %	45	10,9 %
Glesne	101	4,5 %	16	3,9 %
Håkonsrud	290	13,0 %	67	16,3 %
Skinnes	103	4,6 %	15	3,6 %
Hamremoens	39	1,7 %	6	1,5 %
Råen	140	6,3 %	31	7,5 %
Green/Bjertnes	105	4,7 %	16	3,9 %
Olberg	314	14,1 %	62	15,1 %
Bjøre	107	4,8 %	21	5,1 %
Nore	162	7,3 %	29	7,1 %
Rishovd/Redalen	50	2,2 %	6	1,5 %
Rundskogen	48	2,1 %	8	1,9 %
Ørpen	68	3,0 %	10	2,4 %
Snorsrud	144	6,4 %	22	5,4 %
Norefjell	47	2,1 %	6	1,5 %
Enderud	85	3,8 %	15	3,6 %
Totalt	2234	100 %	411	100 %

Selv om både Krøderen og Noresund (og ikke minst Norefjell) har hatt positiv generell stedsutvikling, er det bare på Krøderen det har vært befolkningsvekst av noe betydning. Det er betenkelig at ikke aktiviteten på Norefjell, den økte handelen og kommunale satsingen på Noresund har kommet sterkere til syne i en positiv utvikling for Noresund som lokalsamfunn i form av befolkningsvekst i og rundt sentrum. Vi stiller spørsmål ved om det å legge en skole i sentrum, hvor den vil oppta betydelige arealer er forenlig med den planlagte og ellers positive utviklingen av Norefjell og Noresund. Arealene hvor skolen er tiltenkt ligger svært sentralt og det er ikke vanskelig å tenke seg at de i et lengre tidsperspektiv kunne vært utnyttet til sentrums- og handelsutvikling.

Ser man så videre til andre steder er det lite som tyder på at vekst i befolkningstall kommer fra økt turisme og handelsvirksomhet. For eksempel på Flå har det med Thons inntog samt utviklingen av Høgevarde som destinasjon vært en eksplosiv utvikling i handel og turisme, men det har (så langt) ikke gitt utslag i befolkningsvekst for Flå, som de siste 20 årene har stått på stedet hvil. Dette gjelder også for mange andre tilsvarende turistkommuner som Gol, Hol, Voss, Trysil og Oppdal (negativ eller svak befolkningsvekst siste 20 år). Vi er for øvrig enig i kommunens klare prioriteringer mot å bistå til å utvikle Norefjell til en attraktiv turistdestinasjon, og at det utelukkende er positivt for Krødsherad. Men, i bunn og grunn ser vi ikke at økt turisme og handel har noen stor rolle i verken skolestruktur eller et evt valg av sted for en samlet skole. Vi finner heller ikke noen eksempler på andre steder hvor en skole i sentrum har vært avgjørende for at man lykkes med satsing på handel og turisme.

En stor andel innbyggere i Krødsherad reiser ut av kommunen for å arbeide. Iflg SSB pendler 445 ut av kommunen og det utgjør ca 40%. Det er logisk å anta at befolkningsutviklingen på Krøderen (ved siden av å tilby attraktive tomter, ny barnehage og etablert 1-10 skole) er knyttet til nærheten til større arbeidsmarkeder som Modum, Eiker, Drammen, Kongsberg og Sigdal som mange pendler til. Ringerike og Oslo har lik kjøreavstand, mens Flå og oppover Hallingdal er nærmere Noresund.

Tallene fremstår for oss som om de som bosetter seg i Krødsherad ikke nødvendigvis søker arbeid som er knyttet til turismen på Norefjell eller den økte handelen på Noresund. Vi tror man velger å bosette seg der det er attraktive tomter og nærmest et attraktivt arbeidsmarked. Vi mener dette har betydning for valg av skolestruktur og et evt stedsvalg, og sammen med det at flertallet av barnefamilier i dag faktisk bor nærmest Krøderen tilsier at det bør ligge en skole på Krøderen.

Aktivitetstilbud

For å fremme utvikling av tettstedene er det viktig at begge har et godt og attraktivt aktivitetstilbud. Krøderen har i dag mange tilbud, spesielt rettet mot barn og unge. Her kan nevnes som de viktigste Kryllingsparken, kunstgressbane, idrettshall, ballbinge og lysløype for langrenn. På Noresund er det også mange tilbud, rettet mot flere aldersgrupper. Her kan nevnes som de viktigste skianlegget på Norefjell, golfbane, Noresund Stadion, ballbinge, lysløype. De fleste av disse tilbudene blir brukt på tvers av bygda gjennom idrettslaget eller i egen regi. Tilbudene er kommersielle, delkommersielle eller dugnadsbasert. Det er også mange fine plasser for lek, moro, bading og ikke minst fantastiske

turmuligheter gjennom hele bygda. Vi synes Krødsherad har veldig gode og mange muligheter for å drive aktiviteter i alle årstider.

Når det gjelder aktivitetstilbud mener vi at vi som innbyggere ikke kan forvente at kommunen skal skape og etablere aktivitetstilbud for lokalbefolkningen. Dette er både et individuelt og felles lokalt ansvar. Derfor er det flott at begge tettsteder har aktive velforeninger som jobber med dette. Det vi som innbyggere kan forvente er at kommunen legger til rette for at ønsket aktivitetsutvikling kan skje på en god måte (stiller arealer til disposisjon, effektiv saksbehandling, hjelp til støttesøknader ol.), samt at de kan rekke en økonomisk hjelpende hånd for å få prosjektene i mål eller opprettholdt om det er behov. Her har kommunen gjort en flott jobb mange ganger, kan nevnes blant annet i forbindelse med etablering av Kryllingparken på Krøderen og opprettholdelse av golfbanen på Noresund i en tøff økonomisk periode.

Viktigheten av SFO

SFO er en viktig del for at barnefamilier skal få hverdagen til å gå opp. I og med at det er ganske mange barnefamilier som pendler er det etter vår oppfatning svært viktig at både Krøderen og Noresund har en velfungerende og attraktiv SFO. Dette vil være veldig viktig dersom skolen samles på en plass (uavhengig av hvor).

Reising/bussing

Tidligere utredninger fremlagt for kommunestyret har vist at kostnader til busstransport av elever vil være vesentlig høyere dersom skolen legges på Noresund kontra Krøderen. Dette selv om Noresund geografisk ligger midt i kommunen. Dette underbygger at det bor flest barn og barnefamilier i nærheten av Krøderen. Vedlagt fra kommunestyret 13.06.2019:

Skysskostnader

I 2018 kostet skoleskyss 7.744.- år/elev. Totalkostnad for 2018 var 1 365.405.-.

Om det besluttes å samle alle elever i grunnskolealder på en skole, vil dette påvirke kostnader til skoleskyss. Hvor mye vil avhenge av geografisk plassering av skolen.

Elevgrunnlaget i 2017 (benyttet i sak 6/18) og pris pr. elev 2018 gir disse utslagene:

- Ved samling av alle elever til en skole på Noresund: Totalt 219 elever med skyssbehov.
Årlig kostnad: 1.695.936.-, en økning på kr. 330.531,-.
- Ved samling av alle elever til en skole på Krøderen: Totalt 170 elever med skyssbehov.
Årlig kostnad: 1.316.480.-, en reduksjon på kr. 48.925,-.
- Økning i skysskostnad ved felles barneskole på Noresund og ungdomsskole på Krøderen er stipulert til kr. 200.000,-.

Når det gjelder reiseavstand er dette noe som bør vurderes nøye. Krødsherad er en langstrakt kommune med mange avstikkere, og en felles skole vil uansett bety betydelig kostnader for kommunen, og ikke minst tidsbruk og belastning for den enkelte og da spesielt for de små. Det vil nok helt klart medføre lavere bostedsattraktivitet for ytterpunktene i bygda om skolen legges her eller der. Dette hensynet vil måtte veies mot andre. Vi har ikke sett at dette er utredet på noen måte, noe som burde bli gjort. Vi kjenner alle målet om «lys i alle glas», men om en skolestruktur tilpasset dette i Krødsherad vil virke hensiktsmessig i dagens og fremtidens samfunn er et interessant spørsmål. Det er også et kostnadsspørsmål hvor mye man skal investere for å motvirke en helt

tydelig trend på at man også i distriktene ønsker å bo sentrumsnært. For de som bor mellom Krøderen og Noresund, er ikke dette relevant da den ekstra belastningen det eventuelt vil være å kjøre den ene eller andre veien er av mindre betydning når man først har satt seg på en buss. I Krødsherad kjører allerede et betydelig antall av elevene buss (52,8% mot et landssnittet på 21,8% - tall fra SSB), og en felles skole på Noresund vil øke antallet busskjørende elever ytterligere. Vi stiller spørsmål ved om dette er heldig.

Det er vanskelig for oss å konkludere i hva dette tilsier ifht skolestruktur og stedsvalg, og vi kunne ønsket at det ble vurdert grundigere i prosessen. Men vi mener dette punktet er det som sterkest peker på at to skoler er fornuftig, spesielt for de minste.

Skolene som det fremstår pr i dag

Siden dette høringsvaret er basert på hittil kjent informasjon må vi forholde oss til skolen på Krøderen slik den ligger og med de mulighetene det gir, og Noresund med det forslag til ny skole som allerede er skissert.

Krøderen

- God plass totalt sett. Har i dag 1-10 skole og liten grunn til å anta at økt elevantall vil sette området under press.
- Gode muligheter for å bygge en skole som skiller små og store elever på en trygg og god måte slik som i dag.
- God mulighet til å bygge en skole over 2 plan med inngang i begge plan slik som i dag.
- Gode muligheter for bra trafikkavvikling med levering av elever, både buss og bil. Et økt elevantall vil kreve en plan for bedre trafikkavvikling, spesielt mtp vekst.
- Idrettshall i umiddelbar nærhet.
- Må busses til svømming.
- Flotte ute- og aktivitetsområder i umiddelbar nærhet.

Noresund

- God plass totalt sett. Mye av området er bundet opp i idrettsplass, som i for seg er positivt, men som også begrenser andre muligheter.
- Skolen som er vist bekymrer oss ifht at små og store elever både ute, inne og på vei inn og ut kommer veldig tett på hverandre. Man kan ikke forvente at en 14-åring (selv om mange gjør det) tar tilstrekkelig hensyn til 6-åringer. Vi er redd dette kan gi unødvendig utrygghet hos de små.
- Skole over 3 plan fremstår som uhensiktsmessig på «bygda».
- Svømmehall i umiddelbar nærhet.
- Mangler hall-løsning. Baserer seg på enten egen bygging eller kommersielle samarbeid utenfor det område som naturlig tilhører skolen.
- Mange pedagoger og ansatte ved skolen har uttrykt bekymring for størrelsen på skolen og tilrettelegging for elever med spesielle behov.
- Utfordrende trafikkavvikling. Et økt elevantall og en skole der de aller fleste vil komme i buss/bil vil gi et helt annet trafikk-bilde enn i dag. Dette må vurderes. Det vil også kunne bety at et betydelig antall p-plasser som brukes av idrettsplassen vil flyttes – men hvor?

- Uteområdene blir små. Plass bør kjøpes til om man ikke skal ta i bruk området hvor idrettsplassen ligger i dag. For å få tilgang til uteområder som på Krøderen må elevene enten gå eller skysses.

Det er ikke planlagt gjennomført en økonomisk analyse av en skole på Krøderen kontra Noresund hvor man også tar hensyn til andre nødvendige investeringer på bakgrunn av et stedsvalg. Når det er snakk om så store investeringer på vegne av fellesskapet mener vi en slik analyse burde vært gjennomført.

Dersom det skal være en felles skole i Krødsherad, mener vi dagens plassering på Krøderen er det klart beste alternativet. Dette vil innebære størst mulighet for å lage en god skole, minst økonomisk risiko og ha størst utviklingsmuligheter fremover.

Avsluttende bemerkninger

Bygda er splittet av prosessen og vedtaket fra oktober. At flertallet ikke viser vilje til å forklare vedtaket som ble gjort forsterker spliden. Det er vanskelig å måle effekten av dette – men at det vil påvirke klimaet i lokalsamfunnet fremover tror vi man må forvente.

Administrasjonen opererer nå etter beste evne, men har fått en umulig oppgave basert på et benkeforslag i kommunestyret, korte tidsfrister og innspill fra sidelinjen.

Vi registrerer at det stadig dukker opp nye momenter som er vanskelig å forholde seg til i en høringsperiode. Som for eksempel hallsamarbeid med Sole hvor det da er tiltenkt at elevene skal forflyttes fra skolen og over til en annen del av Noresund. Skoleplassering brukes for å fremme kommersielle interesser i Noresund sentrum – dette er en bruk av fellesskapets midler vi ikke støtter. Vi stiller også spørsmål ved om kommunen har gjort etiske vurderinger av et kommersielt samarbeid med et trossamfunn som Filadelfiakirken (eier av Sole).

Det er i det hele tatt mange faktorer i denne saken som vi ikke kan se er vurdert på en tilstrekkelig måte. Dagens skolebygg er selvsagt ikke tilfredsstillende, men da ingen av de tilsynelatende faller ned i morgen, mener vi det beste vil være å utsette beslutningen og gjennomføre en grundigere prosess om både skolestruktur og et evt stedsvalg.

Lise Bjerkerud og Kristian Torgersen

Linker til faktaopplysninger vi referer til:

<https://www.ssb.no/statbank/table/04362/tableViewLayout1/> (på denne må kretser, årstall 2019 og alderstrinn velges)

<https://www.ssb.no/statbank/table/01222/tableViewLayout1/> (på denne må befolkning, kommuner og årstall velges)

<https://www.ssb.no/statbank/table/05277/> (på denne må årstall, tettsted og alder velges)

<https://www.ssb.no/statbank/table/11970/tableViewLayout1/> (på denne må kommune og årstall velges)

<https://statisticsnorway.shinyapps.io/pendling/> (på denne må bostedskommune og årstall velges)